

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Considerațiunile generale asupra jurământului.—Critica acestei instituțiuni, de d-l D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Curtea de Apel secția III Bucuresei și Trib. Ilfov secția III : AFACEBEA SUCCESIUNEI COLLARO, cu o observație de d-l D. Alexandresco.

Nouă legi.

Bibliografie

Considerațiuni generale asupra jurământului

Critica acestei instituțiuni

După definiția generalmente admisă, jurământul este un act *mixt*, adică atât civil cât și mai cu seamă religios, prin care o persoană iea pe D-zeu de martur al adevărului unui fapt sau a sincerității unei făgăduinți și'l invoacă ca răsbunător al sperjurului⁽¹⁾.

Jurământul considerat ca o simplă declarație civilă, zic comentatorii lui Zachariæ, ar fi un non-sens⁽²⁾. De aceea, Cicerone zicea că jurământul este o afirmație religioasă : *Est enim jusjurandum affirmatio religiosa*⁽³⁾.

Cu toate acestea, Laurent contestă caracterul

(1) Cpr. Pothier, *Oblig.*, II, 103. T. Huc, VIII, 356. Planiol, II, p. 11. nota 3. Demolombe, XXX, 558. Marcadé, V, art. 1357, No. 1. Aubry et Rau, VIII, § 752, *ab initio*, p. 181. Baudry, II, 1306. Bonnier, 406, 426 bis. Demante et Colmet de Santerre, V, 336 bis I. Larombière, V, art. 1357, No. 1 și 6. Massé, *Dr. comm.*, IV, 1394. Thiry, III, 181. Fuzier-Herman, III, art. 1357, No. 1. Glasson, *Éléments du dr. français*, II, p. 160, No. 236 (ed. a 2-a 1884).

(2) Aubry et Rau, *loco supra cit.*, nota 1.—Consilierul de La Rouvrade, în raportul său asupra unei deciziuni a Curței de casație din Franca (D. P. 82. 1. 388), zice că nici un jurisconsult cu autoritate n'a considerat jurământul judiciar (promisor sau afirmativ) de cât ca un act în acelaș timp și civil și religios. Această afirmație nu este însă exactă.

(3) *De officiis*, cartea III, capit. 29.

religios al jurământului⁽⁴⁾; însă părerea ilustrului profesor de la Gand este mai cu seamă inadmisibilă în legislația noastră, față cu formula admisă de art. 196 Pr. civ.⁽⁵⁾ și cu declarația formală a Ministrului justiției, d-l C. G. Dissescu, făcută în Senat cu ocazia discuțiunei art. 196 Pr. civ., că *jurământul este în acelaș timp un act religios și civil*⁽⁶⁾.

Așa fiind lucrurile, de și fie-care este în drept de a presta jurământul după cerințele cultului său (art. 196, § ultim și 241 Pr. civ.), se înțelege că elementul religios fiind chiar de esența jurământului, nu poate fi eliminat din formula lui, sub cuvânt că partea căreia el a fost deferit, martorul său juratul n'ar aparține nici unei religii și n'ar crede în Dumnezeu.

(4) Laurent, XX, 222. Cpr. și Garsonnet, *Pr. civ.*, II, § 335, p. 528, urm. (ed. 1), t. III, p. 55 urm., § 844 (ed. a 2-a). În ed. a II-a însă acest autor nu mai este așa de explicit ca în ed. întâi.

(5) Unele legislațiuni au admis o formulă mai solemnă de cât aceea admisă de legea noastră. Ast-fel este de exemplu Codul cantonului Vaud, în care presidentul adresează celui care urmează a presta jurământul următoarele cuvinte : «In acest act însemnat și solemn, te indemn a lua bine seama la consecințele ce el poate să atragă asupra capului d-tale. Făgăduiești de a spune adevărul în numele lui Dumnezeu și înaintea lui Dumnezeu. Gândește-te bine la mărimea crimei ce comite acel care jură falș și la nenorocirile la care el se expune. Trădând adevărul, denaturându-l sau măcar ascunzându-l, nu numai ca comiți o nedreptate strigătoare către aproapele d-tale, dar încă înșeli justiția, atrăgând asupra d-tale infamia publică și rigoarea legilor penale. Pierzi pentru tot-d'a-una odihna împăciuitoare a sufletului și a conștiinței și te expui la muștrările de cuget cele mai cumplite. În fine, ceea ce este și mai grozav de gândit, atragi asupra capului d-tale urgia judecătorului suprem, care pedepsește dincolo pe cei răi. Ce folos vremelnic ar putea să răspândească atâtea rele îngrozitoare?... Nu mă îndoesc deci, că n'ai să-ți îndeplinești datoria ce-ți impune jurământul ce ai să prestezi, cu dreptate, sinceritate și o deplină curățenie de inimă. În urma acestor cuvinte, presidentul pronunță formula următoare, judecătorii stând în picioare : «Juri de a spune adevărul și nimic de cât adevărul, juri în numele lui Dumnezeu, așa cum dorești ca el să te asiste în ultimele momente». Partea răspunde : «Jur».

(6) Sedința din 5 Fevr. 1900. Vezi *Pr. civ.*, ed. oficială, p. 389 coloana 1. Vezi de asemenea, V. Alexandrescu, Cesărescu și Mironescu, *Noul Cod de Pr. civilă*, Desbateri parlamentare, p. CXC VII.

Aceste considerațiuni generale fiind expuse, rămâne acum să cercetăm dacă legiuitorul a făcut bine sau nu de a admite jurământul ca mijloc de probă.

Această instituție de alte timpuri, este combătută de mulți autori, și nu fără oare-care cuvânt. Iată cum se exprimă, în această privință, unul din ei⁽⁷⁾: «Moralitatea și utilitatea jurământului în materie civilă (*juramentum in litem*) poate fi serios contestată. Mai întîi, este foarte greu de a regula modul cum jurământul trebuie să fie prestat. De aceea, pe semne, Codul italian a imitat, în această privință, tăcerea prudentă a Codului francez. Cine nu cunoaște însă nenumăratele dificultăți la care jurământul a dat loc în practică din cauza diferitelor religii profesate de părțile chemate a-l presta în justiție⁽⁸⁾.

În al doilea loc, se poate ca jurământul să inspire încredere de câte ori este deferit de justiție într'un interes social, adică în interesul descoperirii adevărului, și de câte ori acela care are să-l presteze este cu totul desinteresat în cauză. Când însă cine-va prestează un jurământ în propria sa cauză, lucrul se schimbă. În adevăr, în asemenea cas, sinceritatea jurământului

(7) T. Huc, *Le Code civil italien et le Code Napoléon*, I, p. 256, 257. Veđi și Comentariile de drept civil a aceluiaș autor, VIII, 356. Cpr. în acelaș sens, Massé, *Dr. comm.*, IV, 2594. Ferrière, *Dictionn. de droit*, V^o Serment. Boissonade, *Projet de C. civil pour l'Empire du Japon*, V, 140, p. 127. G. Tocilescu, *Pr. civ.*, II, 223, p. 510 urm. I. N. Cesărescu, *Curierul Judiciar* din 1900, No. 37, etc.

(8) O asemenea dificultate s'a ivit și la noi cu ocazia jurământului Israelitilor. Trebuie ei să jure *more-judaico*, după ritul obicinuit în Moldova, sub legea veche, sau jurământul lor este valid, dacă a fost prestat în ședință publică, cu mâna pe tablele lui Moise? Chestiunea este din cele mai controversate și este de regretat că această controversă n'a fost curmată prin noua procedură civilă. Ministrul justiției a declarat, în adevăr, în Senat, că această chestiune rămâne la aprecierea tribunalelor. (Veđi *Pr. civ.*, ed. oficială, p. 391, coloana 1). M'am pronunțat fără șovăire pentru jurământul *more-judaico*, ast-fel cum el se vede reglementat prin anaforaua Ministr. dreptăței din 1844, publicată în colecția de deslegări și circulări partea 1, p. 418 urm. (veđi *Curierul Judiciar* din 1900, No. 43), pentru că numai acest jurământ leagă pe Israeliti; și aceasta n'o spunem numai noi, ci o spune un autor, care, în privința lor, nu poate fi bănuț de parțialitate. Iată, în adevăr, cum se exprimă Laurent (XX, No. 224, p. 254). Reproduc însuși textul, ca să nu se creadă că am tradus în mod greșit: «*Les juifs talmudistes prétent serment dans la synagogue, les mains sur les livres saints, avec les imprécations les plus horribles contre les parjures. Voilà le serment par excellence, tel que Pothier le définit: c'est le Dieu vengeur qui y préside...*» Va să zică nu noi am inventat acest jurământ, de vreme ce el se practică și în alte țări. Veđi și Foelix-Demangeat, *Dr. international*, I, 248, p. 478. Și mai departe (*loc. cit.*), Laurent adaogă: «*Un juif ne se croit point lié par un serment prété simplement avec invocation de la Divinité; il manquera à sa parole sans scrupule de conscience*». Veđi de acelaș autor, *Droit international*, VIII, 63.—Veđi însă Glasson, *Eléments du droit fr.*, II, p. 160, care zice că evreii talmudiști din Lorena și Algeria nu pot fi supuși solemnităților jurământului determinate de religia lor.

poate în tot-d'a-una fi mai mult sau mai puțin bănuț, și este imoral de a pune pe cine-va între conștiință și interesul său.

Un jurământ deferit este mai tot-d'a-una presat; și fiind-că acel care îl deferă este și el gata a-l presta la rëndul lui, publicul care asistă la proces este adese-orî rău impresionat, și omul cel mai cinstit care n'a putut să câștige procesul cel mai drept de cât prin prestarea unui jurământ, pierde în tot-d'a-una ceva din reputația sa. Acelaș lucru se întemplă și în privința jurământului supletor, căci mai în tot-d'a-una ambele părți sunt de-opotrivă gata a lua pe Dumnezeu de martor despre legitimitatea pretențiilor lor.

De aceea, nimic nu este mai trist de cât această practică a jurământului, mai cu seamă înaintea jurisdicțiilor inferioare. Asemenea instituție este o rămășiță a timpurilor barbare. Altă dată se cerea, în materie criminală, ca acusatul să presteze jurământ de a spune adevărul în interogatoriul ce i se făcea⁽⁹⁾. Această monstruositate a dispărut, însă există în materie civilă ceva care presintă analogie cu acest jurământ: aceasta este jurământul *in litem*. Avem convingerea că abrogarea jurământului judiciar va fi o reformă morală și folositoare.

De aceea, unele legislațiuni străine, precum este Codul spaniol de la 1889, au desființat jurământul judiciar, după cum facuse și Convenția națională prin primul proiect de Cod civil al lui Cambacérès: «In contracte, jurământul nu este admis, ștece art. 1260 din citatul Cod spaniol de la 24 Iulie 1889; dacă se va presta, el se va considera ca neavenit»⁽¹⁰⁾.

Cele mai multe legiuri străine admit însă jurământul, perzând din vedere că credința religioasă este adănc șgduită și că mai nimeni, astă-zî, nu se mai teme de răsbunarea divină. De aceea,

(9) Acest jurământ, admis în Franția prin ordonanța din 1667 (art. 7, tit. 10), nu mai există astă-zî, pentru că el pune pe acuzat în alternativa saă de a fi șperjur, saă de a vorbi contra intereselor sale, ceea ce era inuman. *Inhumanum est per leges quae perjuria puniunt, perjuri viam aperire*. Cpr. Cheauveau sur Carré, *Pr. civ.*, III, Quest. 1253, p. 179. Pand. fr. *Délation de serment*, 16.

(10) Veđi și Ante-proiectul Codului japonez, elaborat de profesorul Boissonade, care nu admite de cât jurământul extra-judiciar (art. 1372 urm.), ce era admis la Romași (Dig., *De jurejurando*, etc., 12, 2; Cpr. Accarias, *Dr. romain*, II, p. 625, ed. a 4-a, 1891) și este admis și astăzi în baza convenției părților. (Cpr. Garsonnet *Pr. civ.*, III, p. 122, § 878, ed. a 2-a. Bonnier, 415 și toți autorii). Laurent, în Ante-proiectul de revizuire, menține din contră jurământul decisor, cu eliminarea însă a elementului religios (art. 1390). Acest autor desființează însă cu drept cuvânt jurământul supletor, menținând numai pe acela pe care judecătorii îl pot da asupra valorii lucrului (art. 1391), și pe care doctrina îl numește estimator sau zenonian (art. 1222 C. civ. rom.), pentru că se găsește într'o Constituție a împăratului Zenon (L. 9, Cod., *Unde vi*, 8, 4).

cu toată pedeapsa edictată de legea penală, cu toată evocarea Divinității și a întregii solemnități care presidă la săvârșirea jurământului, sperjurul este la ordinea zilei și a ajuns un adevărat scandal. Jurământul nu este, după cum zice un autor⁽¹¹⁾, de cât un mijloc dat acelor cari nu cred de a înșela pe acei cari cred. Un filosof din antichitate a avut deci dreptate să zică că, la popoarele cari au pierdut simțul religiunii, jurământul n'ar trebui să fie admis de cât atunci când cel chemat a-l presta nu are nici un interes în cauză⁽¹²⁾.

Cele mai sus expuse se referă la jurământul decisor sau *litis-decisor*. Cât pentru jurământul supletor sau supletiv, care are de scop complectarea convingerei magistratului și care, ori cât s'ar zice, n'a fost desființat prin noua procedură civilă⁽¹³⁾, el are și mai puțin rațiunea de a fi; căci nimic nu este mai nedrept și mai contrar rațiunii, după cum se exprimă Toullier⁽¹⁴⁾, de cât ca judecătorul, care nu este pe deplin luminat, în loc de a respinge acțiunea ca nedovedită (art. 1169), să aibă dreptul de a alege însuși partea care 'i inspiră mai multă încredere, spre a se referi la conștiința sa și a o face judecător în propria sa cauză⁽¹⁵⁾, pronunțându-se ast-fel de mai înainte și în public contra celei-alte părți, expunând-o la pierderea procesului fără consimțământul ei. Aceasta este cu atât mai inexplicabil cu cât Pothier, călăusul obicinuit al compilatorilor napoleoniani, condamnă acest jurământ în termeni nu se poate mai energici.

Iată, în adevăr, cum se exprimă bătrânul juriconsult de la Orléans :

«De câte ori reclamantul nu aduce nici o dovadă de fapt pentru a stabili temeinicia pretențiilor sale, de atâtea ori judecătorii nu trebuie să 'i defere jurământul, ci să 'i respingă acțiunea, cu

toate că legea 'i dă acest drept. N'aș sfătui deci pe judecătorii de a usa adese-ori de această prerogativă, care nu este de cât o ocaziune de sperjurari. Omul cinstit n'are nevoie de a fi reținut de religia jurământului pentru a nu cere ceea ce nu i se datorește, și pentru a nu tăgădui ceea ce el datorește; iar omul necinstit nu are nici o frică de a fi sperjur. De patru-zeci de ani de când 'mi exercit profesiunea, am avut ocaziunea să v'ed multe casuri de jurăminte; însă nu mi s'a întâmplat de cât de vre-o două ori să v'ed pe părți renunțând la pretențiile lor din cauza religiunii jurământului⁽¹⁶⁾.

Aceste cuvinte sunt destul de semnificative. Ele ne fac a nădăjdui, că atât jurământul supletor cât și acel decisor sunt menite, cu timpul, să dispară din legislațiunile moderne, după cum el a dispărut din Codul spaniol.

Așa precum, pe lângă alte considerațiuni, corupțiunea marturilor⁽¹⁷⁾ a contribuit a face ca dovada testimonială să nu mai fie admisă, cel puțin în materie civilă, de cât în mod excepțional și pentru o sumă relativ mică, tot ast-fel și sperjururile la care asistăm zilnic vor aduce, de bună seamă, desființarea jurământului ca mijloc de probă: «Trebuie să fim cu toții de acord spre a recunoaște, zice un autor⁽¹⁸⁾, că jurământul nu a fost introdus de cât spre rușinea omenirii. În adevăr, este de ajuns ca omul să 'și cunoască bine datoriile sale pentru ca să le îndeplinească. Religia jurământului nu adaogă nimic la puterea obligațiunilor sale și desființarea lui nu 'l împiedică de a și le îndeplini».

D. Alexandresco

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ (JURISPRUDENCE ROUMAINE)

Curtea de apel București

Secția III

9 Mai 1901

Președ. D-luț C. R. Manolescu, Președ.

Successiunea Collaro

Străini.— Drepturile de cari se bucură în România.— Drepturi civile.— Dreptul d'a obține justiție.— Competența.—

Cour d'appel de Bucarest

3-a chambre

9 Mai 1901

Présid. de M. C. R. Manolescu, Présid.

Succession Collaro

Etrangers.— De quels droits ils jouissent en Roumanie.— Droits civils.— Droit d'obtenir justice.— Compétence.— (Art.

⁽¹⁶⁾ Pothier, *Oblig.*, II, 294, p. 493.

⁽¹⁷⁾ «*Qui mieux abreuve, mieux preuves*», zicea un vechi autor (Loysel), adică: cine plătește mai bine, dovedește mai bine; și Racine exprimă aceeași idee, când pune în gura lui Chicaneau aceste două versuri:

*Un grand homme sec, là, qui me sert de témoin,
Et qui jure pour moi, lorsque j'en ai besoin.*

Les Plaideurs, Acte I, Scène VI.

⁽¹⁸⁾ Ferrière, *Dictionn. de droit*, V° Serment.

⁽¹¹⁾ Massé, *Dr. com.*, IV, 2594.

⁽¹²⁾ Platon, *Despre legi*, cartea 12.

⁽¹³⁾ Mentinerea jurământului supletor în procedura civilă care ne cărmuește astăzi, rezultă atât din declarația Ministrului justiției în Senat (Veți *Pr. civ.*, ed. oficială, *Desbat. Senatului*, p. 399, coloana 2), cât și din mai multe texte din această procedură. Veți de exemplu, art. 234 *Pr. civ.*, care permite judecătorilor de a completa prin jurământul supletor începutul de dovadă ce ar rezulta din interogatorul uneia din părți. Veți și art. 246 din aceeași procedură, care dispune că se vor observa cele-lalte rândueli coprinse în Codul civil relative la jurământ, prin urmare și acele relative la jurământul supletor.—Veți însă Th. Popescu-Cudalbu, *Curierul judiciar* din 1901, No. 16.

⁽¹⁴⁾ Toullier D., V, partea II, 399. Veți în acelaș sens, T. Huc, VIII, 371. Boissonade, *op. cit.*, V, p. 126, No. 139. Bentham, *Preuves judiciaires*, I, p. 176. Pand. fr. *Délation de serment*, 495, 496. Acollass, I, p. 968. Boncenne, *Pr. civ.*, II, p. 498, și toți autorii.

⁽¹⁵⁾ Nimic nu este mai contrar echității, zice o lege romană, de cât ca cine-va să fie judecător în propria sa cauză. *Iniquum est aliquem suae rei iudicem fieri*. L. 17 in fine, Dig., De judiciis, 5, 1.

(Art. 111 Codul civil; art. 54 noul Cod de procedură civilă).

Străini.—Legi.—Tribunale române.—Ce legi trebuie să aplice.—Statut personal.—Reciprocitate.—(Art. 2 din Codul civil).

Successiune.—Străini.—Supuși greci.—Successiune deschisă în România.—De cine se regulează.—Dacă Grecia poate beneficia de art. 22 din convenția consulară cu Italia.—Usuri internaționale.—Execuțiune testamentar română.—Supuși străini ai unei a treia puteri.—Regularea succesiunii.—Tribunalele române.—Competență.—Cerere de regulare a succesiunii adresată de moștenitorii consulului său pe când consulul țării lui decujus începuse să se ocupe cu regularea succesiunii.—Dacă moștenitorul se mai poate adresa la tribunalele române.

Testamente.—Testament olograf după legile grecești.—Formalități.

Copil nelegitim.—Adopțiune.—Dacă urmează naționalitatea mamei sau a tatălui adoptiv.

Tutelă.—Legea ungară.—Copil natural.—Cine are tutela lui.—Formalități pentru exercițiul tutelei.—Dacă sunt obligatorii pentru tribunalele române.—(Art. XX, § 39 din legea din 1877 pentru regularea tutelei și curatele în Ungaria).

Jurisdicțiune consulară.—Supuși austro-ungari domiciliați în străinătate.—Ce lege le aplică tribunalele din acea țară, pe cea austriacă, sau pe cea personală a lor.

1. Străinii se bucură în deosebire în România de aceleași drepturi civile de care se bucură și românii, afară de cazurile unde legea ar fi hotărât altfel, și acest principiu proclamat de Codul civil prin art. 11, a fost reproduș și de noul Cod de procedură civilă în art. 54, care prevede că tribunalele de județ judecă toate prigonirile dintre ori-ce împrieinați români sau străini, atât civile, cât și cele ce le sunt date în cădere prin alte legi.

Ast-fel, dreptul d'a obține justiție fiind un drept civil, toți străinii se bucură de acest drept, și tribunalele române nu pot re-

11 du Code civil; art. 11 français; art. 54 du nouveau Code de procédure civile).

Etrangers.—Lois.—Tribunaux roumains.—Quelles lois sont applicables.—Statut personnel.—Réciprocité.—(Art. 2 du Code civil; art. 3 français).

Succession.—Etrangers.—Sujets grecs.—Succession ouverte en Roumanie.—Qui la règle.—Si la Grèce peut bénéficier de l'art. 22 de la convention consulaire avec l'Italie.—Usages internationaux.—Exécuteur testamentaire roumain.—Sujets étrangers d'une tierce puissance.—Règlement de la succession.—Tribunaux roumains.—Compétence.—Requête en règlement d'une succession, adressée par l'héritier au consul de sa nation, alors que le consul du pays du *de cuius* ent était déjà saisi.—Si l'héritier peut encore s'adresser aux tribunaux roumains.

Testament.—Testament olographe dans la législation grecque.—Formalités.

Enfant illégitime.—Adoption.—Si l'enfant prend la nationalité de la mère ou du père adoptif.

Tutelle.—Loi hongroise.—Enfant naturel.—Qui est investi de sa tutelle.—Formalités pour l'exercice de la tutele.—Si elles sont obligatoires pour les tribunaux roumains.—(Art. XX § 39 de la loi de 1877 pour le règlement des tutelles et curatelles en Hongrie).

Jurisdiction consulaire.—Sujets austro-hongrois domiciliés à l'étranger.—Quelle est la loi dont leur feraient application les tribunaux de ce pays, la loi autrichienne, ou celle de leur statut personnel.

1. En général, et à l'exception des cas pour lesquels la loi aurait décidé autrement, les étrangers jouissent, en Roumanie, des mêmes droits civils que les Roumains; ce principe, proclamé, déjà, par le Code civil (art. 11) a été reproduit par le nouveau Code de procédure civile, en l'art. 54, qui prescrit que les tribunaux de district jugent toutes contestations,—tant celles de nature civile, que celles dont ils ont à connaître, en vertu d'autres lois,—qui s'élèveraient entre toutes personnes, roumaines ou étrangères.

Ainsi, le droit d'obtenir justice, étant un droit civil, tous les étrangers en jouissent, et les tribunaux roumains ne saurai-

fusa protecțiunea lor străinului care le-o reclamă.

2. In principiu, tribunalele române n'au să aplice alte legi decât pe cele române, fiind-că ele nu sunt ținute să ounoască de cât legile române.

Când însă este vorba de statutul personal al străinului și justiția ar fi pusă în măsură să cunoască dispozițiile țării sale relativ la obiectul supus contestațiunei, în acest caz, tribunalele române sunt ținute să aplice legea străină, pe baza principului de reciprocitate, căci tot ast-fel se dispune prin art. 2 din Codul civil și pentru românii când ei s'ar afla în străinătate.

3. Tribunalul român sesizat cu regularea succesiunii unui supus elin, nu se poate desesiza de afacere, de cât numai dacă ar exista o convenție consulară încheiată cu Grecia care să confere consulatului elin dreptul de a regula succesiunea supușilor săi decedați în România.

Cu Grecia însă nu există o asemenea convenție, de oare-ce singura convenție încheiată cu Grecia este cea de comerț după care naționalii, navele și mărfurile ste-căruia din cele două state, se vor bucura pe teritoriul celui-lalt de tratamentul națiunei celei mai favorizate pentru importul, exportul, transitul și în genere tot ce privește operațiunile comerciale și maritime, exercitarea comerțului și a industriei, plata taxelor și altor impositie, precum și protecțiunea proprietății industriale.

Așa dar, clausa națiunei celei mai favorizate din această convențiune nu dă dreptul d'a se invoca tractatul consular încheiat cu Italia în ce privește regularea succesiunilor supușilor elini.

Chiar dacă pe temeiul usurilor internaționale s'ar putea invoca de către autoritățile consulare eline tractatul consular cu Italia care, prin art. 22, dă dreptul consulilor de a lichida singuri succesiunea supușilor lor încetați din viață pe teritoriul celui-lalt Stat, fără că autori-

ent refuser leur protection aux étrangers qui la sollicitent.

2. En principe, les tribunaux roumains ne sont tenus d'appliquer que les lois roumaines, parce qu'ils ne sont obligés de connaître que les lois roumaines.

Toutefois, lorsqu'il est question du statut personnel d'un étranger, les tribunaux roumains devront appliquer la loi étrangère, toutes les fois qu'on leur aura donné la possibilité de la connaître; cela, en vertu du principe de réciprocité, admis, par l'art. 2 du Code civil, et pour les Roumains résidant à l'étranger.

3. Les tribunaux roumains, une fois saisis du règlement de la succession d'un sujet hellène, ne peuvent se dessaisir de l'affaire que s'il existe une convention consulaire, conclue avec la Grèce, qui confère au consulat hellène le droit de régler la succession des sujets grecs décédés en Roumanie.

Or il n'y a pas de convention pareille avec la Grèce; la seule convention conclue avec ce pays, est la convention commerciale, qui fait bénéficier les nationaux, les navires et les marchandises des deux pays contractants, et, sur le territoire de chacun d'eux, du traitement de la nation la plus favorisée, pour les importations, les exportations, le transit, et, en général, pour tout ce qui touche aux opérations commerciales et maritimes, à l'exercice du commerce et de l'industrie, au paiement des taxes et autres impôts, et enfin, à la protection de la propriété industrielle.

La clause de la nation la plus favorisée, insérée dans cette convention, n'autorise pas le consulat hellène, toutes les fois qu'il s'agira de régler les successions dévolues à ses ressortissants, d'invoquer le traité consulaire intervenu entre la Roumanie et l'Italie.

À supposer même que les autorités consulaires hellènes puissent se prévaloir des usages internationaux, et invoquer le traité consulaire conclu avec l'Italie, d'après lequel, (art. 22) les consuls ont le droit de liquider, seuls, et sans l'intervention des autorités locales, les successions

tatea locală să intervină în această operațiune, totuși însă, când există un executor testamentar numit de defunct, care se găsește la locul deschiderii succesiunii, ori când supuși ai țării sau ai unei a treia puteri ar pretinde drepturi în succesiune, și cum în toate aceste cazuri s'ar putea ivi dificultăți ce ar putea da loc la contestațiuni, consuli, neavând nici un drept pentru a termina sau rezolva acele dificultăți, în asemenea cazuri numai tribunalele țării sunt competente să ia măsură sau să judece, și învoirea celor două consuli străini, acela al statului cărui aparține decedatul și acela cărui aparține moștenitorul, nu poate avea de efect de a ridica competența tribunalelor române.

4. Faptul că un moștenitor supus străin s'a adresat la consulul țării sale ca să intervină în regularea succesiunii, când deja consulul țării al cărui supus era decedatul începuse să facă acte de administrațiune și lichidare a succesiunii, nu'l face să piardă dreptul de a se adresa tribunalelor române.

5. După legea greacă din 11 Februarie 1830, un grec poate testa în formă olografă, iar prin testament olograf se înțelege acela care este scris, semnat și datat de către testator, care arată locul și care se găsește între cărțile lui, după moarte, iar nu în mâinile altuia.

6. Copilul natural urmează naționalitatea mamei, iar nu a tatălui adoptiv.

7. După paragraful 39 al articolului XX din legea din 1877 care tratează despre regularea afacerilor de tutelă și curatelă în Ungaria, tutela asupra pruncului nelegitim aparține numai mamei majore, și îndeplinirea formalităților pentru exercițiul acestui drept, ce sunt obligatorii pentru autoritatea tutelară și pentru consuli, nu este obligatorie pentru tribunalele române cari n'au să se preocupe de cât dacă mama naturală are ori nu

de leurs ressortissants, décédés sur le territoire de l'autre Etat, néanmoins, toutes les fois qu'il y a un exécuteur testamentaire, nommé par le défunt, et domicilié au lieu de l'ouverture de la succession, ou que des sujets roumains ou d'une tierce puissance prétendent quelque droit dans la succession, dans tous ces cas, des difficultés pouvant surgir qui se résoudraient en des contestations, seuls, les tribunaux du pays, et à l'exclusion des consuls, sont compétents pour prendre telles mesures que le droit et pour statuer sur ces difficultés; l'accord des deux consuls étrangers: celui de l'Etat dont ressortit le défunt, et celui de l'Etat qui a l'héritier pour ressortissant, ne saurait avoir pour effet de faire disparaître la compétence des tribunaux roumains.

4. L'héritier, ressortissant d'un pays étranger, a beau avoir demandé au consul de son pays d'intervenir dans le règlement de la succession, dont la liquidation a déjà été commencée par le consul du pays dont était ressortissant le défunt, il n'en garde pas moins le droit de s'adresser aux tribunaux roumains aux mêmes fins.

5. D'après la loi grecque du 11 février 1830, un grec peut tester en la forme olographe; on entend par testament olographe, un testament écrit, signé et daté par le testateur; une autre condition de validité pour cette espèce de testament est qu'il indique le lieu où il a été fait et qu'il se trouve, après la mort du testateur, parmi ses papiers, et non pas entre les mains d'une autre personne.

6. L'enfant naturel suit la condition de la mère et non pas du père adoptif.

7. Le § 39 de l'art. XX de la loi de 1877, lequel traite du règlement des tutelles et curatelles en Hongrie, prescrit que la mère seule, si elle est majeure, a la tutelle de son enfant illégitime. Les formalités à remplir pour l'exercice de ce droit, si elles sont obligatoires pour l'autorité tutélaire et pour les consuls, ne le sont nullement pour les tribunaux roumains, lesquels n'ont à se préoccuper que de la question de savoir si la mère natu-

ralitatea de tutoare legală după legea țării sale.

8. Legile jurisdicțiunii consulare, sancționate printr'o patentă imperială, după care s'ar aplica tutulor supușilor austro-ungari în străinătate, fără deosebire de naționalitate, Codul civil austriac care nu recunoște mamei naturale dreptul de tutelă asupra minorului său copil, se aplică numai când consulul ar fi chemat să instrumenteze, de oare-ce în Austro-Ungaria fiind diferite naționalități, cu legile lor separate, și jurisdicțiunea consulară fiind una pentru toate, ea nu e ținută să cunoască și să aplice de cât legea austriacă, iar nu legea personală a supusului; când însă tribunalul țării, unde se găsește supusul, este chemat a se pronunța, în acest caz statutul personal obligă pe tribunal să aplice legea lui națională.

relle a, ou non, d'après les lois de son pays, la qualité de tutrice légale.

8. Les lois de la juridiction consulaire, sanctionnées par une patente impériale, — d'après lesquels le Code Autrichien (qui ne reconnaît pas, à la mère naturelle, un droit de tutelle sur son enfant mineur) serait applicable à tous les sujets austro-hongrois, sans distinction de nationalité, résidant à l'étranger, — ne sauraient être appliquées que dans les cas où le consul est appelé à instrumenter; cela, pour la bonne raison que, l'Autriche-Hongrie est composée de différentes nationalités qui ont, chacune, leurs lois particulières, que la juridiction consulaire, la même pour toutes ces nationalités, n'est pas tenue de connaître, la seule loi, devant être connue et appliquée par cette juridiction, étant la loi autrichienne et non pas celle de la nationalité du ressortissant. Mais lorsque c'est le tribunal du pays, où se trouve le ressortissant, qui est appelé à statuer sur ce cas, le statut personnel du ressortissant l'obligera à lui faire application de sa loi personnelle.

Decisiunea civilă No. 101/901

S'au ascultat d-l advocat P. Grădișteanu din partea apelanților: Elena Magdó tutoarea minorului George Collaro și N. D. Moroianu executor testamentar:

D-l procuror C. C. Sărățeanu care a ocupat fotoliul Ministerului public a conchis în concluziuni la respingerea apelului.

Curtea deliberând,

Având în vedere apelul făcut de Elena Magdó, mama minorului George Collaro, și de N. D. Moroianu, unul din cei doi executori testamentari ai defunctului N. Collaro, contra sentinței civile a tribunalului Ilfov, s. 111, No. 334 din 1901, prin care se desezisează de cercetarea diferendelor privitoare la succesiunea defunctului N. Collaro și de regularea acestei succesiuni;

Având în vedere că, încă de la 1 Martie a. c., data încetării din viață a lui N. Collaro, tribunalul avisat fiind de acest caz de către N. D. Moroianu, a dispus a se aplica sigiliu pe casa de bani a defunctului, operațiune care s'a și efectuat de ajutorul judei ocolului 1 București, în ziua de 2 Martie; că apoi, tot după cererea d-lui Moroianu, în ziua de 5 Martie, tribunalul, prin jurnalul No. 2636, a ordonat ridicarea sigiliilor și facerea inventariului, lucrare care s'a îndeplinit de acelaș magistrat și la care a asistat și d. G. Miliareșis, girantul consulatului elen, care după cererea rudelor de sânge, aplicase și densusul sigiliu pe casa de fer și luase cheile;

Având în vedere că, cu ocaziunea facerii inventarului, găsindu-se într'o casetă de fer a defunctului, ce fusese lăsată în deposit în comptuarul d-lui Moroianu, un plic în care s'a constatat, când a fost în urmă deschis de tribunal, că se afla testamentul olograf al defunctului N. Collaro, datat 20 Decembrie 1900, și prin care instituia ca legatar universal asupra întregii

sale averi, pe fiul său adoptiv, minorul George Collaro, mama acestuia, d-na Elena Magdö, prin petițiunea adresată tribunalului la 9 Martie, înregistrată la No. 7564, a cerut a fi recunoscută de tutoare legală a minorului său fiu, George Collaro; printr-o altă cerere, a cerut, împreună cu N. D. Moroianu și M. Matheü, executorii testamentari numiți prin testamentul defunctului N. Collaro, a se scrie administrației financiare ca să perceapă taxele cuvenite fiscoi, după care mama, în calitate de tutoare legală, să fie trimisă în posesiunea averii succesorală, iar prin petițiunea înregistrată la No. 10512, d-na Elena Magdö, și prin cea cu No. 10513, d. Moroianu, aduc la cunoștința tribunalului că consulul elin a început să facă acte de administrațiune în ce privește averea succesorală a defunctului N. Collaro, și cer ca tribunalul, care a fost cel d'antău sesizat, să se pronunțe și să dea curs cererilor cari i-au fost adresate, conform legilor române; că, asupra acestor diferite cereri, tribunalul a pronunțat sentința atacată cu apel, prin care se deosezează de regularea acestei succesiuni;

Având în vedere că motivele pe cari se întemeiază sentința tribunalului, sunt: că defunctul N. Collaro era supus elin; că pe urma sa n'a rămas de cât avere mobilă; că în această succesiune nu sunt angajate interesele nici unui supus român; că de și legatarul universal este supus austro-ungar, însă autoritatea sa consulară este de acord cu cea elină; că chiar apelanta Elena Magdö a recurs la protecțiunea consulatului austro-ungar, cerând să intervină în regularea acestei succesiuni, așa în cât, recunoscând competența acestuia, nu mai putea în urmă să se adreseze tribunalelor române; și că, după convențiunile consulare, astăzi în vigoare între România și statele străine, autoritățile consulare sunt singure competente a regula succesiunea defunctului N. Collaro, supus elin, și a salvarda interesele minorului George Collaro, supus austro-ungar;

Având în vedere că legiuitorul, prin art. 11 Codul civil, a dispus că străinii au să se bucure în deobște în România de aceleași drepturi civile de cari se bucură și românii, afară de casurile unde legea ar fi hotărât alt-fel, și acest principiu proclamat de Codul civil, a fost reproduș și de noul Cod de procedură civilă în art. 54, care prevede că tribunalele de județ judecă toate prigonirile dintre ori-ce împričinați români sau străini, atât civile, cât și cele ce le sunt date în cădere prin alte legi, — cu alte cuvinte, dreptul d'a obține justiție fiind un drept civil, toți străinii se bucură de acest drept, și tribunalele române nu pot refusa protecțiunea lor străinului care le-o reclamă. Cât pentru legile de aplicat, în principiu, tribunalele române n'au să aplice alte legi de cât pe cele române, fiind că ele nu sunt ținute să cunoască și să aplice de cât legile române; când însă ar fi vorba de statutul personal al străinului și justiția ar fi pusă în măsură să cunoască dispozițiunile țării sale, relativ la obiectul supus contestațiunei, în acest cas, tribunalele române sunt ținute să aplice legea străină, pe baza principiului de reciprocitate, căci tot ast-fel se dispune prin art. 2 Codul civil și pentru români când ei s'ar afla în străinătate.

Considerând însă că, în specie, Elena Magdö a cerut prin petițiunea înregistrată la No. 10512, ca justiția română să facă regularea succesiunii defunctului Collaro și să procedă la lichidarea acestei averi în conformitate cu voința defunctului, arătată în testamentul său și conform legilor române; că dar, tribunalul era bine și regulat sesizat; că el nu se putea deosezeza, de cât numai dacă ar exista o convențiune consulară încheiată cu Grecia, care să confere consulatului elin dreptul de a regula succesiunea supușilor săi, decedați în România;

Considerând însă că o ast-fel de convențiune nu există, că singura convențiune încheiată cu Grecia este convențiunea de comerț din 19 Decembre 1900, care s'a votat și publicat pe lângă legea din 5 Ianuarie

1901, promulgată în *Monitorul oficial* No. 236 din 23 Ianuarie a. c., care, prin art. 1, dispune: «că naționalii, navele și mărfurile fie căruia din cele două State, se vor bucura pe teritoriul celui-l'alt de tratamentul națiunii celei mai favorisate pentru importul, exportul, transitul și în genere tot ce privește operațiunile comerciale și maritime, exercitarea comerțului și a industriei, plata taxelor și altor imposit, precum și protecțiunea proprietății industriale»; Că dar, clauza națiunii celei mai favorisate din această convențiune nu dă dreptul d'a se invoca tratatul consular încheiat cu Italia, în ce privește regularea succesiunilor supușilor elini;

Având în vedere că, chiar dacă pe temeiul usurilor internaționale s'ar putea invoca, în specie, tratatul consular cu Italia, care prin art. 22, dă dreptul consulilor de a lichida singuri succesiunea supușilor lor încheiați din viață pe teritoriul celui-l'alt Stat, fără ca autoritatea locală să aibă a interveni în această operațiune; — când însă există un executor testamentar numit de defunct, care se găsește la locul deschiderii succesiunii, ori când supuși ai țării sale ai unei a treia puteri ar pretinde drepturi în succesiune, și cum în toate aceste casuri s'ar putea ivi dificultăți, provenite mai cu seamă din o reclamațiune oare-care, care ar putea da loc la contestațiunii, consulii, neavând nici un drept pentru a termina sau a rezolva aceste dificultăți, atunci tribunalele țării vor fi competente, după cum le aparține, de a lua măsurii sau a judeca;

Considerând, în specie, că defunctul N. Collaro, supus elin, a lăsat ca executor testamentar pe N. Moroianu și M. Matheü, dintre cari primul se găsește la locul deschiderii succesiunii, este român, și, conform art. 916 Codul civil, este dator să stărue a se executa testamentul; că moștenitorul George Collaro, desemnat prin testament, de și minor, este însă supus austro-ungar; că în această succesiune pretinde drepturi și d-na Elena Magdö, mama minorului George Collaro, legatarul universal, care este supusă austro-ungară; că, oșebit de aceasta, Statul român are și el dreptul de a percepe taxele cuvenite conform legii timbrului; că dar, dintr'un moment într'altul, putându-se ivi dificultăți cari ar putea da loc la contestațiunii, numai tribunalele române sunt competente de a lua măsurii și judeca;

Considerând că succesiunea Collaro prezentându-se în aceste condițiuni, competența tribunalelor române nu poate fi pusă în discuțiune; prin urmare, acordul stabilit între consulii elin și austro-ungar nu poate avea de efect de a ridica această competență; că, de și apelanta Elena Magdö a cerut consulatului austro-ungar să intervină în regularea acestei succesiuni, prin aceasta nu se poate susține că a recunoscut competența acestuia și nu se mai putea adresa tribunalelor române, fiind că a putut, ca supusă austro-ungară, într'un moment când a văzut că consul elin face acte de administrațiune și lichidare a succesiunii, să ceară intervențiunea consulatului său pentru protecțiunea intereselor sale și ale minorului său fiu, dar din aceasta nu se poate deduce că a perdit dreptul de a se adresa tribunalelor române;

Că o dată recunoscută competența tribunalului român de a rezolva cererile ce i-au fost adresate, relativ la succesiunea Collaro, după legea din 11 Februarie 1830, un grec poate testa în formă olografă, iar prin testament ologrof se înțelege acela care este scris și semnat de către testator și care se găsește între hârtiile lui după moarte și nu în mâinile altuia, el trebuie să poarte ziua, luna, anul și locul, — condițiuni pe cari, ca formă le întrunește testamentul lui N. Collaro;

Considerând că minorul George Collaro, legatarul universal și fiu adoptiv al defunctului N. Collaro este de naționalitate ungară, de oare ce, ca fiu natural, urmează naționalitatea mamei, care dovedește cu pașaportul No. 37.794, vizat la consulatul general al României

din Buda-Pesta la 13 Iulie 1898, că este de naționalitate maghiară; că după § 39, XX articol de lege din anul 1877 care tratează despre regularea afacerilor de tutelă și curatelă, tutela asupra pruncului nelegitim compete după lege singur numai mamei majore; ca dacă, pentru exercițiul acestui drept, se cere prin § 66 și următorii a se lua oare-cari dispozițiuni de către autoritatea tutelară, muma însă ca tutoare naturală și legală, poate după § 67 împlini actele necesare în interesul minorului înainte de a dispune în privința aceasta autoritatea tutelară; că, în ori-ce cas, îndeplinirea acestor formalități au a fi observate în Ungaria de autoritate tutelară și în străinătate de consuli, dar ea nu e obligatorie pentru tribunalele locale, în specie pentru cele române, cari n'au să se preocupe de cât dacă muma naturală are ori nu calitatea de tutoare legală după legea țării sale, calitate pe care o are apelanta;

Că, prin urmare, în această calitate, apelanta Elena Magdö e în drept să ceară pentru minor punerea în posesiune asupra averii găsite în succesiunea defunctului Collaro;

Cât pentru cesiunea ridicată din oficiu de d-l procuror că, după legile jurisdicțiunii consulare, sancționate prin o patentă imperială, s'ar aplica supușilor austro-ungari în străinătate, fără osebite de naționalitate, Codul civil austriac, care nu recunoaște mumei naturale dreptul de tutelă asupra minorului său copil, pe lângă că Curtea n'a fost pusă în măsură să cunoască aceste legi de jurisdicțiune consulară și patenta imperială, dar, chiar așa de ar fi, o asemenea dispozițiune se explică și poate să și aibă aplicațiunea ei când consulul ar fi chemat să instrumenteze, de oare-ce în Austro-Ungaria, fiind diferite naționalități, cu legile lor separate și jurisdicțiunea consulară fiind una pentru toate, ea nu e ținută să cunoască și să aplice de cât legea austriacă; nu tot ast-fel însă are a se urma când tribunalul țării, unde se găsește supusul, este chemat a se pronunța, fiind-că, în acest cas, statutul personal obligă pe tribunal a fi aplica legea lui națională, în specie cea ungară;

Considerând că minorul George Collaro, pe lângă calitatea de legatar universal, este în același timp și copil adoptiv al defunctului N. Collaro; că în ori care din aceste calități e în drept a succede și prin urmare a fi pus în posesiunea moștenirii; cum însă el nu poate face nici un act, de oare-ce este minor, cum averea succesorală se găsește sub mâna justiției și cum taxe de plătit Statului, apelanta ca tutoare legală, nu poate intra în posesiunea moștenirii de cât cu permisiunea justiției.

Pentru aceste motive, care s'au redactat de d. consilier Sc. Popescu, ascultând și pe d. procuror;

Admite apelul; reformează în totul sentința tribunalului; declară că tribunalele române sunt competente a statua asupra cererilor înregistrate la No. 7564, 10512 și 10513 din 1901; recunoaște pe d-na Elena Magdö de tutoare legală a minorului său fiu George Collaro; ordonă trimiterea minorului George Collaro, reprezentat prin muma și tutoarea sa legală Elena Magdö, în posesiunea averii succesorală rămasă pe urma defunctului Collaro, după ce se vor plăti mai întâi taxele convenite Statului;

Cu efectuarea acestei operațiuni se delegeă tribunalul Ilfov secțiunea III.

(ss) C. R. Manolescu, Sc. Popescu, §V. Râmnicănu, D. Giuvăru, C. Dâmboviceanu.

Întă și sentința trib. Ilfov secțiua III înfirmată de Curtea de apel:

Tribunalul,

Având în vedere cererea Elenei Mōgdo, legatară particulară a defunctului Nicolae Collaro, și a lui N. D. Moroianu, executor testamentar al defunctului, care

cere în numele său și al minorului G. Collaro, legatar universal al tatălui său, ca tribunalele române să procedă la regularea succesiunii defunctului;

Având în vedere diferitele adrese din dosar, urmate între legațiunile austro-ungară, elină, Ministerul afacerilor streine și Ministerul justiției;

Având în vedere că după urma defunctului Nicolae Collaro de naționalitate și supus elin, nu a rămas de cât avere mobilă și că prin testamentul său nu se vede a fi interese ale unui român în această succesiune; că, prin urmare, succesiunea mobilă a defunctului urmează a se regula după legile țării sale și de către autoritățile consulare de care el atâră;

Considerând că în ceea ce privește interesele minorului G. Collaro, consulatul austro-ungar, care reprezintă interesele supușilor săi, declară că acea autoritate consulară lucrează în acord cu autoritatea consulatului elin, după cum rezultă din nota sa cu No. 1697 din 24 Aprilie, adresată Ministerului afacerilor streine;

Considerând că în aceste împrejurări ne fiind angajat nici un interes al vre-unui supus român, autoritățile consulare sunt singure competente, după convențiunile consulare astăzi în vigoare între România și Statele streine, a regula succesiunea defunctului Collaro, supus elin, și a salvarda interesele minorului Mōgdo, supus austro-ungar;

Având în vedere că din însăși petițiunea cu care Elena Mōgdo voeste a sesisa tribunalele române, reese că nu numai că n'a recunoscut competența și dreptul autorității consulare austro-ungare, ci din potrivă reese că d-sa a cerut consulatului austro-ungar, a cărui supus este, să intervie densus pentru protecțiunea intereselor ei, în urma căreia acel consul a trimis un delegat al său, care să lucreze împreună cu consulul grecesc, care era sesizat deja de regularea succesiunii supusului său Collaro;

Considerând că este constant, după principiul de drept internațional privat, că autoritățile indigene nu sunt chemate a interveni în regularea succesiunilor mobiliare ale supușilor streini decedați pe teritoriul unei țări, de cât atunci când interesele indigenilor ar fi angajate sau când fiind interese de supuși a două puteri streine, autoritățile acestora ar fi în conflict, în neînțelegere, sau când averea rămasă ar fi imobiliară;

Că, în speță, nu numai că nu reese din nimic că ar fi un conflict între autoritatea consulară austro-ungară, de care depinde Elena Mōgdo și minorul său fiu, dar încă ele sunt de acord, după cum aceasta reese din adresa Ministerului afacerilor streine No. 6906 din 1901, comunicată acestui tribunal prin adresa No. 5728 din 1901 și chiar din petițiunea Elenei Mōgdo primită la 17 Aprilie cor. înregistrată la No. 10512 din 1901;

Considerând că nu poate fi admisibil ca o parte care este interesată într-o succesiune, după ce singură și-a ales autoritatea sub a căreia protecțiune s'a pus, să și schimbe competența ei ulterior, sesisând autoritățile indigene, căci atunci s'ar lăsa capriciului părților interesate dreptul de a schimba competența, după cum autoritatea sa protectoare ar lua o măsură plăcută sau neplăcută acelei părți;

Pentru aceste motive, tribunalul în majoritate, se desisează de cercetarea privitoare la succesiunea defunctului N. Collaro și de regularea acestei succesiuni.

(ss) C. Paraschivescu, Gh. Slatineanu.

Opiniune

Având în vedere că din actele aflate în dosarul succesiunii și din conlusiunile depuse de reprezentantul petiționarilor Elena Mōgdo și N. Moroianu rezultă în fapt următoarele:

Cu petițiunea înregistrată la No. 6775 din 1 Martie 1901 d-l N. Moroianu încunostiințând pe tribunal că a încetat din viață N. Collaro, cere ca să se ia măsurile

necesare pentru sigilarea averei rămasă pe urma defunctului;

Că, delegându-se d-l judecător al ocolului I București cu efectuarea sigilării, acesta constată prin procesul-verbal încheiat la 2 Martie 1901 că a găsit casa de fier ce conținea averea mobilă rămasă pe urma defunctului sigilată de d-l procuror, iar cheile acelei case au fost luate, după informațiunile luate de la rudele defunctului, de către d-l reprezentant al consulatului elin; că în urma constatărilor făcute prin procesul-verbal al sus zisului judecător și pe baza unei petițiuni adresată de Moroianu la Martie 1901, tribunalul a dispus a se face inventarul întregii averi rămasă pe urma defunctului Collaro, operațiune care s'a efectuat de același judecător, după cum rezultă din procesul-verbal cu data de 5 Martie 1901 în asistența d-lui Milyareszis, girantul consulatului elin, care, după cum rezultă din adresa Ministerului de Justiție cu No. 3413 din 5 Martie 1901, avea mandat din partea legațiunii ca în calitate de consul-supleant să asiste la îndeplinirea formalităților;

Că în inventariul dresat să prevadă că pe urma defunctului a rămas numai avere mobilă și că în casa de fier s'a găsit și un testament care a fost prezentat tribunalului o dată cu actele dresate, dispunându-se în același timp ca obiectele de valoare și efectele găsite să fie depuse în casa de fier pe ușa căreia s'a aplicat sigiliu atât de judecătorul delegat cât și de reprezentantul consulatului elin, care a luat cu sine și cheile. Că testamentul defunctului Collaro fiind desfăcut de către d-l președinte în asistența d-nei Elena Mógdo și a d-lor Moroianu și Milyareszis, delegatul consulatului elin, i s'a dat citire și a rezultat că prin el se institue legatar universal fiul minor adoptiv al defunctului George Collaro, iar legatară particulară pentru suma de 30000 lei muma minorului anume Elena Mógdo. Starea materială a testamentului a fost constatată prin procesul-verbal din 17 Martie 1901.

Judecătorul ocolului I face cunoscut tribunalului cu raportul No. 3501 din 1901 că, transportându-se la domiciliul defunctului pentru a ridica și depune valorile la casa de depuneră și consemnățiunii, a găsit presinte pe d. Milyareszis, delegatul consulatului elin, care refuzând să rupă sigiliile consulatului a declarat că se opune la ridicarea valorilor, de oare-ce acesta este un atribut al său care îi dă dreptul să le depună d-sa, iar recepisa de predare o va înainta consulatului și copie după acea recepisă tribunalului;

Că, față cu aceasta, s'a dispus înaintarea în copie a acestui raport Ministerului de Justiție pentru ca pe cale diplomatică să se ceară explicațiuni necesare relative la opunerea făcută de d. reprezentant al consulatului, iar Ministerul cu adresa No. 5531 din 12 Aprilie 1901 face cunoscut că sigiliile puse să rămână aplicate până când legațiunea elină va lua înțelegere cu cea austro-ungară, care a fost încunostiințată că legatar universal al averei rămasă pe urma defunctului Collaro este un supus austro-ungar și cea cu No. 5728 dir 17 Aprilie 1901 cu care se înaintează în copie adresa cu No. 6906 din 1901 a Ministerului afacerilor streine către Ministerul de Justiție prin care se face cunoscut că legațiunea austro-ungară nu are nimic de obiectat în contra cererei legațiunii eline, de a fi autorizată să transporte casa de fier în localul legațiunii, și ca să se ia măsurile necesare ca legațiunea elină să poată procedea la regularea succesiunii pe baza art. 22 din convenția ce Statul român are încheiată cu regatul Italiei;

Că în acest timp, atât Elena Mógdo, supusă austro-ungară, muma minorului său fiu George, cât și N. Moroianu, prin petițiile înregistrate la No. 10512 și 10513 din 1901, cerând tribunalului—în vedere că legațiunea austro-ungară, a cărei supusă este, nu a luat altă măsură pentru asigurarea dreptului său în succesiune de cât a delegat pe o persoană care să asiste pe consulul

elin, și că acest din urmă consulat nu poate avea calitate a regula succesiunea—să hotărască în ședință publică asupra competenței autorității în drept a regula succesiunea, față fiind toate părțile și să ia în același timp măsurile asigurătoare pentru garantarea drepturilor legatarului universal, obligându-l la plata taxelor de înregistrare cuvenite Statului pentru ca să poată fi trimiși în posesiune;

Că, față de această cerere, s'a dispus punerea afacerii pe rol hotărînd citarea părților pentru ziua de 28 Aprilie 1901 și încunostiințarea d-lor consulți respectivii prin adrese speciale de măsurile luate pentru ca în cazul când ar avea obiecțiuni de făcut să le arate tribunalului printr'un reprezentant.

In drept :

Având în vedere că la ziua fixată de tribunal pentru înfățișare, de și procedura a fost complectă, nu s'a prezentat în instanță de cât numai petiționarii;

Considerând că din actele aflate în dosarul succesiunii Collaro și din cele mai sus expuse, rezultă că consulatul elin pretinde a fi singur în drept a lichida succesiunea sus zisului defunct, pe baza convențiunii consulare ce Statul român a încheiat cu regatul Italiei în 5 (17) August 1880 și ratificată la 26 Februarie 1888, aplicată și Statului elin, pe baza clausei coprinșă în convențiunea comercială încheiată între Statul elin și cel român, care asigură reciproc ambelor State beneficiul acordat Statului celui mai favorizat;

Considerând că, în materie de convențiuni între Statele contractante fiind vorba de drepturi ale suveranității naționale, ori-ce interpretățiune nu poate fi făcută de cât în modul cel mai strict posibil;

Considerând că singura interpretare ce s'ar putea da clausei înserată în tratatul comercial româno-elin, ca fie-care parte să se bucure de avantajele națiunii celei mai favorizate, nu poate fi alta de cât că aceea clausă poartă asupra avantajelor comerciale relative la tariful vamal, iar nu și asupra stipulațiunilor în cari nu se coprinde vre-o favoare, ci regularea unei cesțiuni de drept internațional privat;

Considerând că, dacă prin convențiuni intervenite între State se poate deroga de la drepturile conferite unui Stat ca atribut al suveranității naționale, trebuie neapărat ca o asemenea convențiune să existe de fapt sau cel puțin un aranjament diplomatic în scris legalmente făcut, căci alt-fel nu se poate extinde la toți străinii aflători într'un Stat o convențiune ce există numai cu una din națiunile străine;

Considerând că, întru cât între Statul român, regatul elin și imperiul austro-ungar nu există o asemenea convențiune, nu se poate susține, pe cale de interpretare, că convențiunea consulară se aplică în speță, și deci ambele consulate respective nu se pot sezisa cu lichidarea succesiunii defunctului Collaro;

Având în vedere și cazul când s'ar putea aplica în speță convențiunea consulară cu Italia:

Având în vedere cererile făcute de Elena Mógdo, supusă austro-ungară, mamă a minorului George Collaro, fiu adoptiv al defunctului Collaro, și de N. Moroianu, executor testamentar, cu petițiunile aflate în dosarul afacerii, prin cari cer ca tribunalul să dispună trimiterea în posesiune a legatarului universal asupra întregii averi rămasă pe urma sus numitului defunct;

Considerând că tribunalul fiind sesizat în regulă cu cereri din partea moștenitorilor defunctului Collaro, a luat măsuri asigurătoare pentru garantarea drepturilor moștenitorilor, făcând inventariul averii rămase pe urma defunctului, în asistența consulului elin, care, după terminarea operațiunii, de acord cu judecătorul delegat, găsind că imobilul unde s'a efectuat inventarierea este sigur, a dispus ca averea inventariată să rămână pe loc, iar valorile să fie puse în casa de fier, pe care s'a aplicat atât sigiliul judecătorului respectiv, cât și acel al consulatului, ast-fel în cât dispozițiunile

alin. 1 și 4 de la art. 32 din convențiunea consulară cu Italia au fost perfect îndeplinite;

Considerând că moștenitorii def. Collaro, față de refuzul consulatului elin de a rupe sigiliul după casa de fier și a permite ridicarea valorilor aflate într'ênsa de către judecătorul delegat, a adresat tribunalului o petițiune, prin care cere ca acesta să reguleze competența autorității în drept a lichida succesiunea;

Considerând că, față cu această petițiune, tribunalul a dispus punerea afacerii pe rol pentru a se discuta faptul dacă tribunalul este bine sau rău sesizat cu cererea ce i s'a adresat pentru regularea succesiunii, căci nu poate fi vorba de regulare de competență când nu există două hotăriri a două instanțe judecătorești legalmente recunoscute;

Considerând că, din actele aflate în dosar și mai cu seamă din nota consulatului elin, cu No. 293 din 21 Aprilie 1901, rezultă că acesta se declară în drept a lichida succesiunea supusului elin Collaro, pe baza convențiunii consulare existente între Regatul italian și Statul român;

Considerând că pentru regularea succesiunilor supușilor italieni aflați pe teritoriul Statului român și a supușilor români aflați pe teritoriul Statului italian, ambele State au prevăzut anume regulile de urmat și condițiunile de îndeplinit în art. 22 din convențiunea consulară din 5/17 August 1880 și ratificată în 26 Februarie 1888, cari reguli și condițiuni, pentru a putea face aplicabilă această convențiune, trebuiesc să fie neapărat îndeplinite;

Că art. 22 din această convențiune, la al. 2, prevede anume casurile cari pot face convențiunea aplicabilă, și anume: «ca defunctul să fie supus Italian, să nu fi făcut testament sau să nu aibă executori testamentari, sau când moștenitorii, fie naturali, fie desemnați prin testament, ar fi minori, incapabili sau absenți, sau când executorii testamentari nu s'ar afla la locul unde s'a deschis succesiunea», iar la alin. 6 se prevede dreptul pentru consuli respectivi a administra și lichida succesiunea testamentară sau *ab intestat*, fără intervențiunea autorității locale, afară numai când supușii țării sau ai unei a treia puteri ar pretinde drepturi în succesiune;

Că tot în acest aliniat se prevede că, în acest din urmă cas, consuli, vice-consuli și agenții consulari, neavând nici un drept pentru a termina sau rezolva aceste dificultăți, tribunalele țării vor fi competente, după cum le aparține, de a lua măsuri sau a judeca;

Considerând că, în speță, se constată din actele aflate în dosar, că legatarul universal al defunctului Collaro este George Collaro, minor, iar legatară particulară pentru suma de 30,000 lei, mama acestuia, supusă austro-ungară;

Considerând că, de și minorul George Collaro a fost adoptat de defunctul N. Collaro, după cum rezultă din deciziunea Curței de apel din București, secțiunea II, sub No. 27 din 1897, totuși, conform art. 313 din Codul civil, el neșind din familia lui de sânge, urmează condițiunea mamei sale, care este supusă austro-ungară;

Că, ast-fel fiind lucrurile, dacă vre-o autoritate străină ar putea pretinde vre-un drept în a regula succesiunea și tutela minorului, de sigur că nu ar putea fi alta de cât consulatul austro-ungar;

Considerând însă că, de la deschiderea succesiunii și până azi, nu se constată din dosar că această legățiune a luat vre-o măsură pentru conservarea drepturilor supușilor săi;

Că singurul fapt al delegării unei persoane care să asiste pe consulul elin, după cum aceasta rezultă din petițiunea adresată tribunalului de Elena Mōgdo, nu poate fi considerat ca o măsură luată în salvagardarea intereselor ce un supus al său pretinde în succesiune;

Că, ceva mai mult, din adresa cu No. 6906 din 1901, ce Ministerul de externe a adresat Ministerului de jus-

tiție, rezultă în mod clar că legățiunea austro-ungară a declarat că nu are nici o obiecțiune de făcut în contra cererii legățiunii eline de a ridica sigiliile puse pe casa de fier care conține valorile, și transportarea acestei case în localul legățiunii;

Considerând că, în asemenea cas, Statului român incumbându'i sarcina de a îngriji de incapabilii străini aflați pe teritoriul său, are datoria umanitară de a apăra și proteje de minorul străin, născut și crescut pe teritoriul său;

Considerând că a conchide că consulatul elin este singurul competent a lichida succesiunea defunctului Collaro, din faptul că din adresa consulatului austro-ungar, cu No. 6425 din 1901, rezultă că ambele consulat lucrează în comun acord, ar fi a admite că o autoritate străină poate să atribuie unei alte autorități străine o jurisdicțiune, atunci când o persoană sezisează tribunalul local cu cerere de a i se recunoaște un drept exclusiv personal, ceea-ce nu este prevăzut în nici o convențiune și nici în vre-un text de lege;

Că, așa fiind, și întru cât stabilit este cu suficiență pe de o parte că consulatul austro-ungar nu a luat nici o măsură pentru asigurarea drepturilor supușilor săi, iar pe de altă parte, executorul testamentar este supus român, aflat la locul unde s'a deschis succesiunea, și în succesiune se găsesc drepturi necontestate ale unor persoane supuse unei a treia puteri, rezultă că dispozițiunile art. 22 nefiind îndeplinite, convențiunea consulară nu'și poate avea aplicațiunea, și deci consulatul elin neputându-se sezisa cu lichidarea succesiunii, rămâne ca tribunalul să se considere bine sesizat și ca consecință să procedă la luarea măsurilor necesare pentru lichidarea ei;

Pentru aceste motive, sub-semnatul constat că tribunalul este bine sesizat cu cererile d-nei Elena Mōgdo și d-lui N. Moroianu, înregistrate la No. 7564, 10512 și 10513 din 1901, și dispun a se plăti taxele cuvenite Statului, pentru ca în urmă să se poată avisa la trimițerea de fapt în posesiune a moștenitorilor.

(s) Gr. Călinescu

Observație. — Afacerea Collaro a dat loc la discuțiunii fără sfârșit, și fie care a ținut să țină cuvântul său în această cauză, merită, pe neașteptate, a deveni celebră, din cauză că unii au căutat a face din ea o armă politică. Dacă examinăm însă această afacere, desbrăcați de orice pasiune, numai din punctul de vedere pur juridic, ea ni se pare foarte simplă. Despre ce este vorba în adevăr? Despre regularea moștenirii mobiliare a unui străin decedat pe teritoriul român. Nu se discută însă de o camdată chestiunea de a se ști ce lege trebuie să se aplice în privința transmisiunii bunurilor lăsate în România de defunctul Collaro; căci, dacă s'ar ridica asemenea chestiune, nu mai încap, după noi, nici o îndoială, deși chestiunea este controversată⁽¹⁾, că moștenirea va trebui să se reguleze, în specie, după legea națională a defunctului, conform adagiului cunoscut: *Mobilia sequuntur personam et ossibus personae inherent*, și conform tradițiunii seculare a statutelor, consacrată atât prin art. 396 din Codul Calimach (art. 300 C. austriac), cât și prin

(1) Vezi diversele sisteme arătate și discutate în t. I, partea I, a Comentariilor noastre de drept civil, p. 69 urm.

art. 2 din Codul civil, unde, pe lângă tradiție, avem și un argument de text; căci, în art. 2, se ține că numai imobilele aflătoare în țară sunt supuse legilor române; de unde rezultă că mobilele rămân supuse legilor personale ale proprietarului lor, după cum se spune anume în Codul Calimach; și cuvântul *numai*, care nu există în Codul francez și care se vede adăos de legiuitorul nostru, dovedește o dată și mai mult că legiuitorul de la 1864 a înțeles a consacra teoria statutelor, după cum era admisă altă dată în Moldova⁽²⁾.

Dar, încă o dată, nu despre aceasta este vorba, ci despre chestiunea de a se ști dacă tribunalele române sunt sau nu competente de a regula și lichida moștenirea defunctului Collaro, sau dacă asemenea competență aparține numai consulului respectiv.

Dacă partea interesată n'ar fi sezisat autoritățile române, ci s'ar fi adresat direct la consulul respectiv, ar fi fost cam greu ca tribunalele române să se amestecă *ex officio* în această moștenire, care nu cuprinde de cât averea mișcătoare⁽³⁾. O dată însă ce partea în drept a găsit cu cale de a se zisa pe judecătorii români, chestiunea se schimbă; căci dreptul de a sta în judecată și de a dobândi justiție fiind un drept civil, Curtea ține foarte bine că străinii pot să recurgă la justiția țării, și că tribunalele noastre nu le poate refuza protecțiunea lor (art. 11 Constituție, 11 C. civ., 54 Pr. civ.). Tribunalele ordinare, nu ar fi putut să se declare necompetente de cât în baza unei legi derogatorie de la dreptul comun, adică a unei convenții internaționale. Ori, Curtea constată că asemenea convențiune nu există între Statul român și acel elen. Convenția din 19 Decembrie 1900, singura care există între Grecia și România, invocată de consulul elen, fiind o convenție pur comercială, privitoare numai la operațiile maritime și de comerț, nu poate fi întinsă prin interpretare la alte materii de cât acele prevăzute printr'ênsa, căci ori-ce tratat constituind o derogare de la dreptul comun, este, ca ori-ce excepție, de cea mai strictă interpretare. Aceste principii sunt elementare și nimene nu le a con-

testat. Prin urmare, convenția consulară încheiată la 1881 între România și Italia, care trebuia să expire la 1886, și care este încă în vigoare, fiind că n'a fost denunțată nici până astăzi, nu este aplicabilă Greciei, nici altor State cu care nu s'au încheiat asemenea tratate. Și dovadă că este așa, este că, în cât privește alte State, precum Elveția și Statele-Unite, s'au încheiat anume convențiuni pentru regularea moștenirii supușilor acestor țări. (Vezi art. 8 din tratatul consular încheiat cu Elveția; art. 15 din conv. consulară încheiată cu State-Unite ale Americii), etc.

Dar Curtea merge mai departe. Punînduse în ipoteza că convenția încheiată cu Italia ar fi aplicabilă Statului elen, încă acest Stat n'ar putea beneficia de dênsa, după cum n'ar fi putut beneficia nici Italia.

În adevăr, după art. 22 din citata convenție, consulii generali, consuli, vice-consuli sau agenții consulari respectivi, nu sînt în drept a procedea la lichidarea moștenirii unui național al lor de cât atunci când defunctul ar fi murit ab întestat, sau când făcînd testament, n'ar fi rînduit nici un executor testamentar, sau în fine, când executorul testamentar rînduit nu s'ar afla de față la locul deschiderii moștenirii. Ori, în cazul de față există un executor testamentar român, care se află de față și care are nu numai dreptul, dar și datoria de a face ca testamentul să fie adus la îndeplinire. Mai mult încă, moștenirea defunctului Collaro, grec de origină, este reclamată de un legatar universal austro-ungar, fiul adoptiv al defunctului, și de un legatar particular de aceeași naționalitate, mama acestui fiu minor, adică de doi supuși a unei a treia Puteri, în care caz, după citatul art. 22, § 6 al convenției cu Italia, competența consulilor încetează, spre a ceda pasul tribunalelor pămîntene, singure în drept de a rezolvi dificultățile și contestațiile ce s'ar rădica cu ocaziunea lichidării moștenirii. Este adevărat că consulul austro-ungar s'a înțeles, în această privință, cu consulul elen, dînd precădere acestui din urmă; însă asemenea înțelegere între doi consuli străini nu poate să rădica competența tribunalelor române, formal recunoscută atât prin legea de drept comun, cât și prin legea excepțională, adică convenția încheiată cu Italia. Asămenea enormitate n'ar fi putut fi susținută nici în timpurile de tristă memorie, pe când jurisdicțiunea consulară era în floare în țara noastră.

Era o vreme, în adevăr, și nu este mult de atunci, pe care oamenii din generația actuală nu și o aduc aminte de cât cu durere, în care consuli Puterilor străine aveau competența de a judeca acțiunile mobiliare personale dintre supuși sau sudiji. Competența consulilor înceta însă de câte

(2) Acest sistem, singur juridic, față cu textul legii, de și el dă loc la nenumărate anomalii, a fost de curînd consacrat de Curtea din Paris. D. P. 1900. 1. p. 47. Cpr. Baudry et Wahl, *Successions*, I, 841 urm. (ed. a 2-a, 1899), G. G. Mironescu, *Curierul Judiciar* din 1899, No. 8.—Vezi însă art. 8 din Codul italian (disp. preliminară) și art. 24 urm. din legea de introducere a noului Cod german (*Einführungsgesetz*).

(3) Dacă averea ar cuprinde numai imobile, sau mobile și imobile, tribunalele române ar fi singure competente, fără nici o discuție. Cpr. Trib. Iași și Ilfov. *Dreptul* din 1886, No. 67 și *Curierul Judiciar* din 1899, No. 8.—*Contră*. C. București. *Curierul Judiciar* din 1893, No. 40 și *Dreptul* din 1893, No. 11. Vezi și tratatul nostru în limba franceză, p. 392.

orî era amestecat un pămîntean⁽⁴⁾, ei avînd numai dreptul de a asista prin dragomanii lor la tratarea pricinilor, pentru a priveghea asupra neajignirei drepturilor supușilor lor. Consulii însă, abusînd de această prerogativă, trimeteau cîte un caporal în locul dragomanului, în cît, la 1847, Ministerul dreptății al Moldovei a fost silit a scrie agenției austriace de a nu mai delega caporali în locul dragomanilor pentru asistarea la procesele privitoare pe supușii acelei protecții⁽⁵⁾.

Mai mult încă, dragomanii și chiar caporalii consulatelor străine nu se mulțameau de a asista numai pe supușii lor în timpul examinării cauzelor, ci, în urma unei măsuri luate în puterea unei adrese, basată pe o verbală deslegare a Domnului de atunci (Mihail Sturza), ei erau îndrituiți a intra, în urma terminării desbaterilor, în camera de chibzuință și a fi față la deliberrările judecătorilor. Principiul secretului desbaterilor, formal consacrat prin art. 327 din Regulamentul organic⁽⁶⁾, era astfel pe fie-care și

(4) Art. 46 Cod. Calimach și art. 297 din Regul. organic al Moldovei. Veđi și inchierea Consiliului de Miniștri din 27 Iunie 1850, luată sub președ. domnească a lui Gr. Ghika Vodă (Colecția, partea III, p. 1246 urm.), care, cu o mare putere de argumentare și cu o logică zdrobitoare, respinge pretenția nedreaptă a consulului austriac din Iași de a judeca și regula falimentele supușilor, în caz cînd ei ar fi avut creditori pămînteni, pentru că, ȳice această încheiere: 1° din vreme imemorială, s'au pázit și se pázeste în acest principat, statornica urmare că toate certele iscate între supușii Puterelor străine, isvorite din negociații reciproce îndrituitoare, s'au judecat de apurarea de către tribunalele Moldovei, după legile și formele acestei țări, fără să fi avut reșidenția Puterelor străine, în acest principat, vre o jurisdicție sau altă influență în asemenea mixte procesuri, de cît de a asista, prin dragomanii săi, la tratarea pricinilor, numai pentru de a priveghea asupra neajignirei drepturilor supușilor săi; 2° pentru că Moldovanul, carele, în privirea tuturor driturilor sale, este și trebuie să fie umbrít în țara sa numai de legile patriei sale, s'ar vedea de odată desgolít de pavăza apărătoare drepturilor și privilegiilor sale; 3° pentru că o asemenea concesie ar fi în potriua dreptului public al Moldovei, ba și în potriua obștescului principiu pázit de către Statele civilizate, ne fiind primit nici de către un Stat, ca vre-o putere străină să aibă influență de jurisdicție în un Stat străin asupra supușilor acestora, pentru că o asemenea primire nu ar fi alta de cît Stat în Stat, etc.

Această închiere memorabilă este un act însemnat și un document scump pentru noi, Români, fiind că el ne arată cum Miniștrii unui mic Stat vasal al Turciei știeau să apere, contra presiunelor și înfruirilor din afară, demnitatea și instituțiile țării!

(5) Veđi Colecția, partea II, pag. 699.

(6) Eată cum se exprimă acest text: «Cercetarea proceselor se va face publică în sînța părților sau a vechililor, cari, după ce vor da judecătorilor toate științele cerșute, apoi vor eși din camera secțiilor. După aceasta, Divanul va trata și va da cu ușile închise, hotărîrea judecăteli, potrivit cu po-

violat, și judecătorii erau siliți să dea singurî concursul lor întru călcarea unei legi, care era ast-fel abrogată nu prin altă lege, ci numai prin o simplă măsură de administrație. Această tristă stare de lucruri, contrară tuturor principiilor de dreptate și a demnității magistraturei naționale, ținu pînă la 1859, cînd Minist. dreptății, din îndemnul unei adrese a Curței apertive din Iași, găsi în fine de cuviință a face invitare tribunalelor ca membrii comitului lor să se pătrundă de sfințenia principiului de liberă desbatere cu ușile închise, stipulat așa de solemn prin Regulamentul organic, și de chemarea și însușirea delegaților consulari în asistarea supușilor respectivi înaintea autorităților țării, numai în timpul examinării cauzelor, nu însă și în acel al deliberărilor. Măsura urmată pînă atunci de dragomanii străini, ȳice această circulară a lui Manolachi Kostache, era contrară principiului de garanția neatárnării de care trebuie să se bucure magistratura în formarea hotărîrilor sale; era contrară principiului de egala îndrituire a părților procesante, una admitîndu-se la desbaterile judecătorilor, și alta excluzîndu-se de la dênsele; era chiar lovitoare în demnitatea magistraturei țării, căci, ea implică ideea că aceasta ar avea nevoie să fie privegheată și poate și diriguită în formarea hotărîrilor de dragomanii străini; și în fine, era contrară art. 327 din Regulamentul organic.

Aceasta era starea trecutului nostru, și a admite astă-zî, că o înțelegere între doi consuli străini ar putea să sustragă pe părți de la judecătorii pămînteni, la care ele recurg de bună voe pentru a dobîndi justiție, ar fi a ne întoarce la un trecut dureros, asupra căruia trebuie să aruncăm un vîl negru.

Prin urmare, pentru a ne reîntoarce la chestiunea ce ne preocupă, consulul elen nu poate nici într'un cas beneficia de clausele excepționale prevădute în convenția încheiată cu Italia, după cum n'ar putea beneficia nici consulul Italiei, dacă defunctul ar fi fost italian. Așa dar, Curtea din București nu putea să recunoască consulatului elen o jurisdicție pe care legile țării n'o recunosc.

De asemenea, tot juridice sunt și cele-l'alte soluțiuni admise de Curte. Ast-fel, numai încape îndoeală că defunctul Collaro putea să testeze în forma olografă, atît după legile grecești, cît și după legea română; că copilul natural urmează

văturile cuprinse la art. 307. Procesele jignitoare publicului moral, sau atingătoare de cîntea familiilor, se vor cerceta cu ușile închise, după a presidentului rostire și în sînța numai a părților în pricină.

naționalitatea mamei, ear nu aceea a părintelui adoptiv, acest copil rămânând în familia sa firească (art. 313 C. civ.)⁽⁷⁾, etc.

Cât pentru cele-l'ate chestiuni rezolvite de Curte, el se reduc la fapte, de oare ce se întemeiază pe legile străine, care au fost dovedite de părți.

Așa dar, decizia Curței din București este din toate punctele de vedere juridică, și suntem convinși că această decizie ar rămâne în picioare, dacă ar exista un contradictor care să aducă chestiunea în desbaterea Curței de casație. În acest sens s'au pronunțat până acum D-nii C. G. Dissescu⁽⁸⁾, D. Comșa⁽⁹⁾ și N. Mandrea, distinsul president al Inaltei Curți de casație. Acest din urmă mai cu seamă, prin însemnata sa monografie, publicată în coloanele acestui ziar⁽¹⁰⁾, a dovedit cu prisosință că tribunalele pământene, în lipsa unei convenții internaționale, nu pot, în această privință, suferi nici o jignire.

D. Alexandresco

L E G I N O U I

Art. 252 și 253 Codul de instrucție criminală francez, a fost modificat precum urmează, prin legea de la 25 Februarie 1901.

Art. 252.—În toate departamentele, Curțile cu juri, vor fi ținute de către un consilier de la Curtea de apel delegat pentru aceasta, care va fi president și de către 2 judecători, luați fie printre consilierii de la Curtea de apel, fie printre presidenții sau judecătorii tribunalului de prima instanță din localitatea unde se ține Curtea.

(7) În Franția, chestiunea de a se ști dacă copii naturali pot sau nu să fie adoptați, este foarte controversată. Codul italian rezolvă această chestiune în mod negativ, conform dreptului lui Justinian, care abrogă principiile contrare consacrate în legile anterioare. *I figli nati fuori di matrimonio non possono essere adottati dai loro genitori* (art. 205). Aceiaș soluție este admisă și în Austria (*Hofdecret* din 28 Ianuar 1816). Codul Calimach nu pervede expres adopțiunea copiilor firești, însă se înțelege că asemenea înfiere era permisă prin faptul că nu era oprită. În Codul Caragea, singurul mijloc pentru părinți de a introduce copilul firesc în familia lor era adopțiunea, de oare ce, în acest Cod, legitimitatea este necunoscută, ca și în Anglia. Cpr. C. București. *Dreptul* din 1881, No. 15. *Idem*. Trib. Ilfov (sentință pronunțată sub legea veche). *Gazeta tribunalelor* din 24 Dech. 1860, No. 1, p. 4. Veđi t. I al Coment. noastre de drept civil, partea II, p. 282 și 341.

(8) *Dreptul*, din 1901, No. 39.

(9) *Curierul Judiciar*, din 1901, No. 37.

(10) *Curierul Judiciar*, din 7 Iunie 1901, No. 43.

Presidenții sau judecătorii tribunalului de prima instanță ai locului unde se ține Curtea, chemați să facă parte din Curtea cu juri, vor fi designați de către primul president după avisul prealabil al procurorului general.

Art. 253.—În departamentele unde sunt Curți de apel, funcțiunile ministerului public pe lângă Curtea cu juri, vor fi îndeplinite, fie de procurorul general, fie de către unul din avocații generali, fie de unul din substituiții procurorului general. Grefierul Curței va îndeplini singur funcțiunea de grefier sau se va înlocui printr'unul din ajutoarele sale cari au depus jurământ.

În cele-l'alte departamente, funcțiunile ministerului public pe lângă Curtea cu juri, vor fi îndeplinite de către procurorul republicei de pe lângă tribunal sau de către unul din substituiții săi fără prejudiciul dispozițiilor conținute în art. 275, 271 și 284. Grefierul tribunalului va exersa singur funcțiunea de grefier sau prin unul dintre ajutoarele sale cari au depus jurământ.

BIBLIOGRAFII

A apărut :

Revisuirea Codului de Procedură civilă

de

G. G. MIROSCU

Doctor în Drept de la facultatea din Paris

Licențiat în litere și filosofie, fost magistrat

ADVOCAT

Se găsește pe preț de 4 lei la Tip. Gutenberg
— 20, str. Doamnei, 20 —

A eșit de sub tipar și se găsește la autor
și la librăria universală Leon Alcalay :

TOMUL AL VI-lea (PARTEA II)

DIN

DREPTUL CIVIL ROMÂN

DE

DIMITRIE ALEXANDRESCO

Fost consilier la Inalta Curte de casație

CUPRINZEND

Explicarea art. 1092—1157

PREȚUL 10 LEI

Volumul este urmat de o tablă alfabetică și analitică menită a înlesni cercetările.

Rugăm pe abonații nostri, rămași în restanță cu plata abonamentelor, să bine-voiască a achita sumele datorite, cât mai neîntârziat, direct către d-l Codreanu, la administrația ziarului în București, 6 Splaiul Brâncoveanu Voevod, prin mandat sau timbre poștale, sau în mâinile numai a vechilor incasatori autorizați : Manole Herişescu pentru București și I. Riveanu pentru provincie, de la cari vor primi în schimb chitanțe din registrul cu matcă prevăzute cu ștampila ziarului nostru.